

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद दुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री वासुदेव खनाल
फैसला

२०७८।०७९ सालको निर्णय नं. २०६
पुनरावेदन नं. ०७७-RB-००८४

मुद्दा:- आयकर (२०७०/०७१) ।

ललितपुर जिल्ला, ललितपुर महानगरपालिका वडा नं. २३, हात्तिवनस्थित जगदम्बा
प्रेस प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं. ५०००६६८८९) को तर्फबाट ऐ. को अधिकार प्राप्त
जनरल म्यानेजर प्रविन पौडेल..... १ } पुनरावेदक

विरुद्ध

आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुर..... १ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय : आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुर
शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी : प्रमुख कर अधिकृत श्री चण्डी प्रसाद घिमिरे
शुरु निर्णय मिति : २०७३/६/२८

प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग
निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री बिनोद बहादुर कुँवर
निर्णय मिति: २०७७/०२/०४

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री महेश कुमार थापा
: विद्वान अधिवक्ता श्री मञ्जु बुढाथोकी
प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट : विद्वान सहायक-न्यायाधिवक्ता श्री विकास बन्जारा

अवलम्बित नजर:- ने.का.प. २०७६ अंक ६ नि.नं. १०३३८

आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको मिति २०७७।०२।०४ को निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) तथा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार अन्तर्गत करदाताको तर्फबाट यो पुनरावेदन पत्र दर्ता भै पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छ:-

तथ्य खण्ड

१. आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका करदाता श्री जगदम्बा प्रेस प्रा.लि ले आ.व. २०७०/०७१ को लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार रु.९,०९,७५,७८७।५३ नोक्सानी कायम गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरमा मिति २०७१/०९/२९ मा आय विवरण पेश गरेको ।
२. उक्त आ.व. को लागि आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट पूर्ण कर परिक्षणको सिलसिलामा प्राप्त हुन आएका बिल भर्पाई खातापाता तथा कागजातहरू तथा करदाताबाट पेश हुन आएको आय विवरणसाथ संलग्न कागजातहरू, फांटवारी तथा प्रमाणहरूको अध्ययन, छानविन गरी सो समेतको आधारमा प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०७०।०७१ को लागि आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम आयतर्फ समावेश गर्नुपर्ने रकम समावेश नगरेको र कट्टी गर्न नपाइने खर्चकट्टी दावी गरेको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि रु.२,५९,९७,०४३।१२ संशोधित करयोग्य नोक्सानी कायम गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र जवाफ पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१(६) बमोजिम विस्तृत व्यहोरा खुलाई आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७३/०५/०८ मा लिखित सूचना जारी भएको ।
३. आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७३/०५/०८ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७३/०५/१३ मा बुझी लिई सो को लिखित जवाफ म्यादभित्रै मिति २०७३/०५/२७ मा पेश गरेको ।
४. करदाताको मूल्य अभिवृद्धि करतर्फको जम्मा विक्री रु.११,२६,८४,०९९।- रहेकोमा आय विवरणतर्फ जम्मा विक्री रु.११,२०,९१,९८४।२८ भै फरक परेको रकम रु.५,९२,९१४।७२ का सम्बन्धमा करदाताले कर परीक्षणको समयमा विक्री भिडान विवरण पेश गर्न नसकेको र मू.अ.कर विवरणभन्दा घटी विक्री देखिएकोले उक्त फरक रकमलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ख) अनुसार करयोग्य आयमा

समावेश गरिएको, करदाताले यस आ.व.मा श्री हिमाल मिडिया प्रा.लि.लाई गरेको विक्री रकम रु. ३,३५,४२,५५०।- रहेको र श्री हिमाल मिडिया प्रा.लि. ले खरिद रु. ३,३५,८९,४१०।- रिपोर्टिङ्ग फरक परेको रकम रु.४६,८६०।- करदाताले घटी विक्री देखाएको पाईएकोले उक्त विक्रीलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(१) अनुसार आयमा समावेश गरिएको लगायतको कारणबाट प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०७०।०७१ को लागि रु.२,६३,३५,०२३।१२ नोक्सानी कायम गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७३/०६/२८ मा भएको निर्णय।

५. करदाताको हकमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७३/०६/२८ मा भएको आ.व. २०७०/०७१ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी जगदम्बा प्रेस प्रा.लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७३/०९/२१ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन पेश गरेको।
६. करदाताको हकमा अन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा थप आय कायम गरेको, घटी विक्री देखाएको रकमलाई आयमा समावेश गरेको, घटी विक्री लेखांकन गरेको, बढी जिम्मेवारी सारेको नोक्सानी अमान्य गरिएको, ब्याज खर्च अमान्य गरिएको, **Discount** खर्च अमान्य गरिएको, मर्मत सुधार खर्च अमान्य गरिएको, कमिशन वापतको खर्च अमान्य गरिएको, **Foreign Exchange Loss** अमान्य गरिएको, प्रिन्टिङ्ग खर्च अमान्य गरिएको, वोनस खर्च अमान्य गरिएको, प्रिन्टिङ्ग खर्च अन्तर्गतको **Job Works** अन्तर्गतको खर्च अमान्य गरिएको, अग्रिम करकट्टीको ब्याज माग गरेको तथा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९क. बमोजिमको शुल्क निर्धारण गरेको सम्बन्धमा लिईएको आधार तथा कारण कानूनसम्मत रहेको देखिँदा निवेदकको निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ भन्ने समेत ब्यहोराको आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।२।४ मा भएको प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय।
७. आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको अन्तिम कर निर्धारण आदेशको क्रममा मूल्य अभिवृद्धि करको विक्री भन्दा आय विवरणतर्फको विक्री रकम कम भएको भनी रु. ५,९२,११४।७२ आयमा समावेश गरिएको तथ्ययुक्त छैन, उक्त विक्री मध्ये रु. ६,६९,०३३।४० पुरानो कार विक्री गर्दा प्राप्त भएको रकम हो। उक्त कार विक्री गर्दा मू.अ.कर बीजक जारी गरेको तर सो रकम आयतर्फ समावेश हुने नभै स्थिर सम्पत्ती विक्री वापतको भएकोले विक्री फरक पर्न गएको हो साथै बाँकी रकम रु.७६,९१७।६४ ग्राहकलाई डिस्काउन्ट दिईएकोले आयकरतर्फ फरक विक्री भएको हो, वास्तविक आय नै आयविवरण पेश गर्दाको समयमा देखाएको हुँदा यस सम्बन्धमा संशोधित कर निर्धारण आदेश त्रुटिपूर्ण रहेको छ। वास्तविक विक्री भन्दा घटी विक्री

आय लेखांकन गरेको भनी रु.४६,८६०।- आयमा समावेश गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश विधिसम्मत छैन। उक्त रकम प्रस्तुत आ.व.को खरिद रकम नभई अघिल्लो आ.व.देखि नै अल्या गरेको रकम भएकोले फरक देखिन गएको हो। साथै **Discount** खर्च अमान्य गरिएको, **Contribution** खर्च अमान्य गरिएको, मर्मत सुधार खर्च अमान्य गरिएको कमिशन वापतको खर्च अमान्य गरिएको, प्रिन्टिङ्ग खर्च अमान्य गरिएको, प्रिन्टिङ्ग खर्च अन्तर्गतको **Job Works** अन्तर्गतको खर्च अमान्य गरिएको, अग्रिम करकट्टीको ब्याज माग गरेको तथा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९क. बमोजिमको शुल्क निर्धारण गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश तथा सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय कानूनसम्मत नहुँदा सो बदर गरी पुनरावेदन मागदावी बमोजिम गरी पाउ भन्ने समेत व्यहोराको करदाताको तर्फबाट मिति २०७७।०५।०२ मा यस न्यायाधिकरण समक्ष पेश गरेको पुनरावेदन पत्र ।

८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०९/३० मा भएको आदेश ।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम पेशी सूचीमा चढी निर्णयार्थ इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा मिसिल संलग्न पुनरावेदन पत्र, प्रत्यर्थी कार्यालयबाट प्राप्त हुन आएको शुरु मिसिल लगायतका अन्य कागजातहरू समेत अध्ययन गरी पुनरावेदक करदाता जगदम्बा प्रेस प्रा.लि.का तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री महेश कुमार थापा र विद्वान अधिवक्ता श्री मन्जु बुढाथोकीले आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश तथा उक्त आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकको निर्णय त्रुटिपूर्ण रहेकोले सो बदर गरी पुनरावेदन मागदावी बमोजिम गरी पाउँ भनी तथा प्रत्यर्थीहरूका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक-न्यायाधिवक्ता श्री विकास बन्जाराले करदाताले जिकिर लिएका विषयहरूलाई पुष्टि गर्ने प्रमाण कागजहरू पेश गर्न असमर्थ रहेको अवस्था हुँदा शुरु निर्णय तथा सोही निर्णय सदर गरेको आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकको निर्णय समेत विधिसम्मत रहेकोले उक्त निर्णय सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।
१०. पुनरावेदक करदाताबाट लिइएको पुनरावेदन जिकिर, दुवै तर्फका विद्वानहरूबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, यसमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट पुनरावेदक करदाताको आ.व.२०७०।७१ को हकमा

भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेको छ, छैन? पुनरावेदक करदाताको जिकिर पुग्न सक्छ, सक्दैन भन्ने प्रश्नमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।

११. करदाताको पहिलो पुनरावेदन जिकिर आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरले अन्तिम कर निर्धारण आदेशको क्रममा थप आय कायम गर्ने गरी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाताको मूल्य अभिवृद्धि करतर्फको जम्मा विक्री रु.११,२६,८४,०९९।- रहेको तर आय विवरण पेश गर्दा विक्री वापतको रकम रु. ११,२०,९१,९८४।२८ देखिएकोले फरक रकम रु.५,९२,११४।७२ का सम्बन्धमा करदाताले कर परीक्षणको समयमा विक्री भिडान विवरण पेश गर्न नसकेको र मू.अ. कर विवरणभन्दा आय विवरणमा घटी विक्री देखिएकोले उक्त फरक रकमलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ख) बमोजिम आयमा समावेश गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश कानूनसम्मत नभएको हुँदा सो आदेश बदर हुनुपर्दछ भन्ने मागदावी लिएको देखिन्छ। मूल्य अभिवृद्धि करको विक्रीभन्दा आय विवरणतर्फको विक्री रकम कम भएको भनी रु.५,९२,११४।७२ आय कायम भएकोमा उक्त विक्री मध्ये रु.६,६९,०३३।४० पुरानो कार विक्री गर्दा प्राप्त भएको रकम भएको, पुरानो कार विक्री गर्दा मू.अ.कर बीजक जारी गरेको तर सो रकम आयतर्फ समावेश हुने नभै स्थिर सम्पत्ती विक्री वापतको भएकोले विक्री फरक पुर्नु सामान्य भएको तथा बाँकी रकम रु.७६,९१७।६४ ग्राहकलाई डिस्काउन्ट दिईएकोले आयकरतर्फ फरक विक्री भएको भनी करदाताले पुनरावेदन जिकिर लिएको देखिन्छ। करदाताको मूल्य अभिवृद्धि कर तर्फको विक्री रकम तथा आय विवरणतर्फको विक्री रकममा परेको फरकका सम्बन्धमा करदाताले आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको कर परीक्षणको सिलसिलामा विक्री भिडान विवरण पेश गर्न सकेको देखिँदैन। यसप्रकार करदाताले पेश गरेको आय विवरण तथा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको कर परीक्षणको सिलसिलामा करदाताले पेश गरेको बिल तथा भर्पाई लगायतका कागजात समेतबाट करदाताको फरक आय रु.५,९२,११४।७२ देखिएको र सो फरक पर्नको कारण एवं आधार प्रमाण करदाताले पुष्टी गर्न नसकेको परिप्रेक्षमा सो फरक रकमलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ख) बमोजिम आयमा समावेश गर्ने गरी भएको सुरु निर्णय मिलेकै देखिँदा अन्यथा भन्न मिलेन।

१२. करदाताको अर्को पुनरावेदन जिकिर आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरले अन्तिम कर निर्धारण आदेशको क्रममा हिमाल मिडिया प्रा.लि.ले गरेको खरिद रिपोर्टिङ्ग र करदाताले पेश गरेको विवरणमा विक्री अंक फरक परेको कारणबाट उत्पन्न घटी विक्री रकमलाई आयमा समावेश गर्ने भनी उल्लेख गरेको व्यहोराको सम्बन्धमा रहेको

देखिन्छ। वास्तविक विक्री भन्दा घटी विक्री आय लेखांकन गरेको भनी रु.४६,८६०।- आयमा समावेश गरेकोमा करदाताले उक्त रकम प्रस्तुत आ.व.को खरिद विक्री रकम नभई अघिल्लो आ.व.देखि अल्या भएको रकम भएकोले उक्त रकमलाई घटी विक्री देखाएको भन्ने आधार लिई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(१) बमोजिम आयमा समावेश गरिएको कार्य कानूनसम्मत नरहेको भन्ने तर्क प्रस्तुत गरेको देखिन्छ। आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरले घटी विक्री आय लेखांकन गरेको भनी आयमा समावेश गरेको रकम प्रस्तुत आ.व. को खरिद विक्रीको रकम नभएको भन्ने जिकिर करदाताले लिएको देखिएतापनि कर परीक्षणको सिलसिलामा करदाताले प्रस्तुत आ.व.मा श्री हिमाल मिडिया प्रा.लि.लाई गरेको विक्री रकम रु.३,३५,४२,५५०।- रहेकोमा श्री हिमाल मिडिया प्रा.लि.को खरिद रकम रु.३,३५,८९,४१०।- देखिएकोले करदाताको घटी विक्री वापतको रकम रु. ४६,८६०।- देखिन्छ। यस सम्बन्धमा करदाताले किन फरक परेको हो भनी पुष्टी गर्ने थप कागज प्रमाण समेत पेश गर्न नसकेको अवस्थामा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट उक्त घटी विक्रीलाई आयकर ऐन,२०५८ को दफा ७(१) अनुसार आयमा समावेश गर्ने गरी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश कानूनसम्मत नै देखियो।

१३. करदाताको तेस्रो पुनरावेदन जिकिर गत वर्षको कर निर्धारण हुँदा कायम भएको नोक्सानी भन्दा यस आ.व.मा बढी नोक्सानी दावी गरेकोले त्यस्तो बढी नोक्सानी अमान्य हुने भनी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशका सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाताले यस आ.व.२०७०।७१ मा गत वर्षको कर योग्य नोक्सानी भनी रु.९,५२,३६,९९२।१२ कट्टी गरेकोमा गत आ.व. २०६९।७० को कर परीक्षणबाट कायम भएको करयोग्य नोक्सानी रु.४,३७,४८,९८२।१८ रहेको हुँदा बढी दावी गरेको नोक्सानी खर्च रु.५,०९,९७,७३९।९४ खर्चकट्टी अमान्य गरेको देखियो। आ.व.२०६९।७० को संशोधित कर निर्धारण उपर करदाताले दिएको पुनरावेदन नं.०७७-RB-००८१ को मुद्दामा मर्मत सुधार खर्च वापत अमान्य गरेको निर्णय नमिलेकोले पुनःसंशोधित कर निर्धारण गर्नु पर्ने ठहरी आज यसै इजलासबाट फैसला भएकोले सो समेत आधारमा नोक्सानी कट्टी अमान्य गरेको निर्णय कायम रहन सक्ने देखिएन। अब आ.व.२०६९।७० को पुनः संशोधित कर निर्धारण आदेश समेत हेरी यो शीर्षकमा पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्नुपर्ने देखियो।

१४. पुनरावेदक करदाताले आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेशको क्रममा लिईएको आधार तथा कारणमा करदाताले प्रस्तुत आ.व.मा श्री ज्ञानविज्ञान शैक्षिक सहकारी संस्था लि.ले देखाएको खरिद भन्दा करदाताले

देखाएको विक्री रकम रु.२,०६,३५४।- कम देखिँदा उक्त कम विक्री रकमलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(१) बमोजिम आयमा समावेश हुने भनी भएको निर्णय कानूनसम्मत नरहेको भन्ने विषय समावेश गरी अर्को पुनरावेदन जिकिर लिएको देखिन्छ। करदाताले आफूले श्री ज्ञानविज्ञान शैक्षिक सहकारी संस्था लि.लाई गरेको वास्तविक विक्री आयमा समावेश गरेको तर सो संस्थाले अरु कसैबाट गरेको खरिद भुलवस यस संस्थाबाट गरेको खरिद भनी देखाएको हुनसक्ने हुँदा अर्को संस्थाले गरेको गल्तीको सजाय आफूले पाउन नहुने भनी तर्क प्रस्तुत गरेको देखिन्छ। कर परीक्षणको सिलसिलामा करदाताले श्री ज्ञानविज्ञान शैक्षिक सहकारी संस्था लि.लाई विक्री गरेको रकम तथा खरिदकर्ता संस्थाले पेश गरेको खरिद विवरणको क्रममा देखिएको फरक रकम सम्बन्धमा करदाताले मौखिक जिकिर मात्र लिएको र त्यसलाई अन्यथा प्रमाणित हुने कुनै प्रमाण पेश गर्न नसकेको अवस्थामा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(१) अनुसार उक्त फरक रकमलाई आयमा समावेश गर्ने गरी सुरु कार्यालयबाट भएको निर्णय मिलेकै देखिन्छ।

१५. करदाताको पाँचौं पुनरावेदन जिकिर ब्याज खर्च अमान्य गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेशको क्रममा लिईएको आधार तथा कारणमा करदाताले एकातर्फ ऋण लिई ब्याज खर्च दावी गर्ने र अर्कोतर्फ सो ऋण व्यवसायमा प्रयोग नगरी अन्यत्र लगानी गरेको कारण रु.३१,५४,१३५।४५ ब्याज खर्च कट्टी दावी अमान्य हुने भनी भएको निर्णय कानूनसम्मत नरहेको भन्ने रहेको देखिन्छ। व्याज कट्टीका सम्बन्धमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४(१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यक्तिको व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको देहायको ऋण दायित्व अन्तर्गत सो वर्षमा लागेका सबै ब्याज कट्टी गर्न पाउनेछ (क) कुनै रकम ऋण लिए बापत सो ऋण दायित्व सिर्जना भएकोमा सो रकम सोही वर्ष प्रयोग गरिएको वा सो वर्षमा प्रयोग गरिएका कुनै सम्पत्ति खरिद गर्न प्रयोग गरिएको, वा (ख) अन्य कुनै अवस्थामा सो ऋण दायित्व सिर्जना हुन गएको।" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको पाईन्छ। करदाताले ब्याजखर्च वापत दावी गरेको रकम रु.३१,५४,१३५।४५ का सम्बन्धमा दृष्टि दिँदा करदाताले आफ्ना विभिन्न फर्महरू (Sister Concern) हरू हिमाल मिडिया प्रा.लि.मा रु.१,००,००,०००।-, जगदम्बा प्रकाशन प्रा.लि.मा रु.२७,५०० र साझा पसल सेवामा रु.६६,७०० लगानी समेत गरेको देखियो। करदाताले उक्त लगानीबाट निरन्तर लाभांश प्राप्त भएको भन्ने व्यहोरा उल्लेख गरेको तथा करदारताले आ.व. २०७०।०७१ मा उठाउनुपर्ने रकम (Sundry Debtors) रु.२,८६,७९,२०६।७१ रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ मा

कुनै रकम ऋण लिए वापत सो ऋण दायित्व सिर्जना भएकोमा सो रकम सोही वर्ष प्रयोग गरिएको वा सो वर्षमा प्रयोग गरिएका कुनै सम्पत्ति खरिद गर्न प्रयोग गरिएको भए सबै व्याज रकम खर्च कट्टी पाउने व्यवस्थालाई आत्मसात गरेको देखिन्छ। यसरी करदाताले एकातर्फ व्यवसायको लागी स्रोतको अभाव भएको भनी ऋण लिइ ऋण वापतको व्याज खर्च कट्टी गरेको देखियो भने अर्को तर्फ ऋण लिएको सबै रकम व्यवसायमा प्रयोग नगरी अन्यत्र प्रवाह गरेको, त्यस्तो रकमको लाभांश रकम मुनाफा र लाभमा समावेश नगरेको हुँदा दावी गरिएको व्याज खर्च रु.६२,४३,९९१।४७ मध्ये अन्यत्र लगानी गरेको रकमको समानुपातिक हिसावले हुने रु.३१,५४,१३५।४५ सम्म अमान्य गरेको निर्णय आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ को भावना अनुरूप नै देखियो। यसलाई अन्यथा भन्न मिलेन।

१६. करदाताले लिएको अर्को पुनरावेदन जिकिर आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुरबाट भएको अन्तिम कर निर्धारण आदेशमा दावी लिईएको Discount वापतको खर्च रु.१,१२,९००।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी लिईएको आधारका सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। डिस्काउन्ट खर्च करदाताले विभिन्न पार्टीहरूबाट रकम उठाउने क्रममा दिएको नगद छुट वापतको रकम भएको र उक्त रकम करदाताले प्राप्त समेत नगर्ने हुँदा सो रकममा खर्च कट्टी पाउनु पर्दछ भन्ने करदाताको पुनरावेदन मागदावी रहेको देखिन्छ। प्रस्तुत खर्च दावीका सम्बन्धमा करदाताले विक्री छुट रकम बिलमा नै उल्लेख गरी सो छुटपछिको रकमलाई विक्रीतर्फ लेखांकन गर्नुपर्नेमा करदाताले विक्री विजकमा छुट दिएको नभई कुनै कारणबस घटी प्राप्त भएको रकम प्राविधिक त्रुटिको कारण देखाई Discount जनाएको अवस्थामा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ को कानूनी प्रावधान अन्तर्गत भनी खर्च कट्टी दावी गरेको अवस्थामा त्यस्तो खर्चलाई मान्यता दिन नमिल्ने हुँदा खर्च अमान्य हुने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश मिलेकै देखिन्छ।
१७. करदाताले लिएको सातौ पुनरावेदन जिकिर आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुरबाट भएको अन्तिम कर निर्धारण आदेशमा दावी लिईएको मर्मत तथा सुधार खर्च अमान्य गर्ने सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। मर्मत सुधार खर्च रु.१६,३२,४७५।७६ लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १६ अन्तर्गत खर्च दावी गर्नुपर्नेमा व्यापार मौज्जातको लागत खर्च अन्तर्गत दावी गरेको भनी अमान्य गरिएको भएतापनि उक्त खर्च नै नभएको भन्ने जिकिर प्रत्यर्थी कर कार्यालयको नभएको हुँदा खर्च दावी शीर्षक मात्र फरक परेको आधारमा मात्र संशोधित कर निर्धारणको क्रममा दावी बमोजिमको खर्च अमान्य गर्ने गरी भएको आदेश कानूनसम्मत नभएको भन्ने करदाताको पुनरावेदन मागदावी रहेको देखिन्छ। प्रस्तुत जिकिरका विषयमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको निर्णय

व्यहोरामा करदाताले दावी गरेको मर्मत सुधार वापतको खर्च कट्टी रकम आयकर ऐन, २०५८ को दफा १६ अन्तर्गत दावी गर्नुपर्नेमा व्यापार मौज्जातको लागत खर्चमा नै समावेश गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५ अनुसार खर्चकट्टी दावी गरेको कारण उक्त खर्चकट्टी रकमलाई अमान्य गरिएको भनी उल्लेख भएको देखिन्छ। करदाताको पुनरावेदन जिकिर तथा प्रत्यर्थी कार्यालयको निर्णयमा लिईएको आधारलाई मध्यनजर गर्दा करदाताले मर्मत सुधार वापत भएको खर्च रकममा कट्टी माग गरेको र सो मर्मत सुधार वापतको रकम खर्च भएको होईन भनी प्रत्यर्थी कार्यालयले भन्न सकेको देखिदैन। करदाताले उल्लिखित शीर्षक अन्तर्गतको रकम दावी गर्न नपाउने तथा सो वापतको खर्च कट्टी पाउन करदाताले बील, भर्पाई लगायतका अन्य कागजात पेश नगरेको भनी निर्णयको क्रममा उल्लेख गरेको समेत देखिदैन। करदाताले मर्मत सुधार वापतको खर्च दावीका लागि जुन शीर्षक अन्तर्गत दावी गर्नुपर्ने हो सो नगरेको भन्ने आधार लिई आन्तरिक राजस्व कार्यालयले संशोधित कर निर्धारणको आदेशको क्रममा उल्लेख गरेको देखिन्छ। संशोधित कर निर्धारण गर्नु भनेको खर्च शीर्षक उल्लेख गर्दा भएको सामान्य त्रुटीलाई समेत आत्मसात नगरी खर्च कट्टी पाउने शीर्षकको रकमलाई समेत करदाताको करदायित्व अनुचित रूपमा बढाउने गरी आयमा समावेश गर्नु होईन। त्यस्तो कार्यलाई न्यायोचित मान्न सकिदैन। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ को उपदफा (१) मा ऐनको उद्देश्य बमोजिम न्यायोचित आधारमा समायोजन गर्न भन्ने वाक्यांश प्रयोग भएकोले स्पष्ट रूपमा खर्च कट्टी पाउनु पर्ने रकमलाई आयमा समावेश गर्नु ऐनको उद्देश्य अनुरूप देखिएन। त्यसैले मर्मत सुधार शीर्षक अन्तर्गत करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत मिलेको देखिएन। उक्त निर्णय उल्टी गरी पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्न फाईल आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुर पठाउनु पर्ने देखियो।

१८. आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा Commission खर्च अमान्य गरिएको विषय कानूनसम्मत नभएको भन्ने करदाताको अर्को पुनरावेदन जिकिर रहेको देखिन्छ। करदाताले आफ्नो व्यवसाय अभिवृद्धिको लागि कमिशन वापतको रकम भुक्तानी गरेको र उक्त रकमको १५ प्रतिशतले हुने अग्रिम कर कट्टी गरी राजस्व खातामा दाखिला समेत गरेको परिप्रेक्षमा कमिशन वापतको रकम रु. २,४७,६३१।- लाई औचित्य पुष्टि नभएको भन्ने आधार लिई खर्च कट्टी दावी अमान्य गर्ने गरी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश बदरभागी रहेको भन्ने करदाताको पुनरावेदन मागदावी रहेको देखिन्छ। प्रस्तुत जिकिरको विषयमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको निर्णय व्यहोरा हेर्दा कमिशन खर्च वापतको रकम करदाताले विभिन्न व्यक्तिलाई भुक्तानी दिएको र त्यस्ता व्यक्तिहरु करदाताको

कारोवारसँग सम्बन्धित खरिदकर्ता तथा विक्रिकर्ता समेत नभएको सन्दर्भमा उक्त व्यक्तिहरूलाई कमिशन दिनुपर्नाको कारण र औचित्य समेत करदाताले पेश गर्न नसकेको भन्ने आधार उल्लेख भएको देखिन्छ। कमिशन खर्च वापतको रकम खर्च कट्टी पाउनु पर्ने भन्ने करदाताको पुनरावेदन मागदावी रहेको भएतापनि करदाताले सो मागदावीलाई पुष्टी गर्ने गरी लिखित जवाफ पेश गर्दा प्रमाण पेश नगरेको अवस्थामा ठोस प्रमाणवाट पुष्टी हुन नसकेको त्यस्तो खर्चले मान्यता पाउने देखिएन।

१९. करदाताको नवौं पुनरावेदन जिकिर Foreign Exchange Loss वापतको खर्चलाई अमान्य गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशका सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। Foreign Exchange Loss वापत खर्च दावी लिएको रकम रु.३१,९२,६१५।२४ का सम्बन्धमा करदाताबाट कुनै प्रमाण तथा कागजात र बैंक स्टेटमेन्ट कर परीक्षणको क्रममा पेश गर्न नसकेको अवस्थामा उक्त खर्च वास्तविक नै हो भन्न सकिने आधार नदेखिएकोले आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्चकट्टी अमान्य गरिएको भन्ने आधार लिई भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश कानूनसम्मत नभएको हुँदा बदर हुनु पर्दछ भन्ने करदाताको पुनरावेदन मागदावी रहेको देखिन्छ। करदाताले **Media Development Investment Fund** बाट सहूलियत ब्याजदरमा ११ लाख १० हजार अमेरिकी डलर ऋण उपभोग गर्दै आएकोमा सो वापतको ब्याज विदेशी मुद्रामा भुक्तानी गर्दा सटहीको कारणले भएको नोक्सानी खर्च लेखिएको र सो खर्च ब्याज भुक्तानीको सन्दर्भमा भएको वास्तविक खर्च रहेकोले आयकर ऐन, २०५८ को दफा २४(४) बमोजिम कट्टी पाउनु पर्दछ भन्ने पुनरावेदन जिकिर लिएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २४ को उपदफा (१) मा "कुनै व्यक्तिले कर प्रयोजनको लागि यस ऐनको अधिनमा रही व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आफ्नो आयको गणनाको लेखाङ्कन एक्रुयल आधारमा गर्दा भुक्तानी प्राप्त गर्ने अधिकार सिर्जना हुनासाथ त्यस्तो भुक्तानी प्राप्त गरेको मानी निजको आयको गणनामा समावेश गर्नु पर्नेछ" भन्ने व्यवस्था उल्लेख भएको देखिन्छ। साथै सोही ऐनको दफा २४ को उपदफा (४) मा "व्यवसाय वा लगानीबाट भएको कुनै व्यक्तिको आय एक्रुयल आधारमा गणना गर्दा सो व्यक्तिले आफूले पाउनु पर्ने कुनै भुक्तानी समावेश गरेकोमा वा आफूले व्यहोर्नु पर्ने कुनै भुक्तानी कट्टा गरेकोमा सटही दरको फरकको कारण समेतले गर्दा सो व्यक्तिले भुक्तानी पाउँदा वा भुक्तानी दिँदा फरक पर्न गएमा फरक रकमलाई भुक्तानी प्राप्त हुँदा वा दिँदा समायोजन गर्नु पर्नेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। करदाताले **Media Development Investment fund** बाट प्राप्त ऋण वापत तिरेको ब्याजलाई कर कार्यालयले मान्यता दिई खर्च कट्टी गरेको देखिन्छ। उक्त ब्याज विदेशी मुद्रामा भुक्तानी गरेको र विदेशी मुद्राको **Exchange Rate** परिवर्तन भई फरक पर्ने, त्यसो गर्दा यो आ.व.मा भुक्तानी गरेको ब्याज वापतको रकम भुक्तानी गर्दा रु.३१,९२,६१५।२४

नोकसानी हुन गएको भनी खर्च कट्टी माग गरेकोमा भुक्तानी गरेको व्याजले मान्यता पाउने विदेशी मुद्राको सटही दरमा भएको परिवर्तनको कारण भएको नोकसानीले मान्यता नपाउने भन्ने न्यायोचित हुन देखिएन। यो शिर्षकमा पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्नुपर्ने देखियो।

२०. करदाताले आफ्नो अर्को पुनरावेदन जिकिर प्रिन्टिङ्ग वापतको खर्च अमान्य हुने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाताले कारोवारको सिलसिलामा खरिद गरि करकट्टी लिएको रकममा प्रत्यक्ष सामाग्री खरिद मात्र नभै यसमा पूँजीगत सामान तथा अन्य खर्चको खरिद समेत समावेश भएको हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५ अनुसार नपाउने खर्चकट्टी लिएको देखिएको भन्ने आधार लिई रु.९,५०,३३९।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ अनुसार खर्चकट्टी अमान्य गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालयले लिएको निर्णयाधार कानूनसम्मत नरहेको हुँदा बदर हुनु पर्दछ भन्ने करदाताको जिकिर रहेको देखिन्छ। पूँजीगत खर्चमा तिरेको रकम करकट्टी गर्न पाउने भए करकट्टी हुने र नपाउने भए निवेदक अन्तिम उपभोक्ता सरह भै निवेदकको लागत खर्च बढ्न गएकोले लागत खर्चमा हिसाव गरिएको हो, खर्च नै नपाउने भन्ने होईन, खर्च दावी गर्ने शीर्षक मात्र फरक परेको कारणबाट विपक्षी कार्यालयको आदेश तथा निर्णय त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर हुनुपर्दछ भन्ने करदाताको जिकिर रहेको देखिन्छ। करदाताले आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरमा पेश गरेको आय विवरण तथा उक्त कार्यालयबाट भएको कर परीक्षणको सिलसिलामा करदाताले कारोवारको क्रममा खरिद गरी करकट्टी लिएको रकममा प्रत्यक्ष सामाग्री खरिद मात्रै नभई पूँजीगत सामान तथा अन्य खर्चको खरिद समेत समावेश भएको हुँदा करदाताले आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५ अनुसार नपाउने खर्चकट्टी लिएको देखिएकोले प्रस्तुत विवादका सम्बन्धमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी अमान्य हुने गरी सुरु कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश मिलेकै देखिन्छ।

२१. आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशको क्रममा करदाताले बोनस वापत खर्च व्यवस्था गरेको रकम वितरण गरेको नदेखिएको भनी रु.५,०३,९८४।- लाई आयमा समावेश गरिएको कार्य कानूनसम्मत नभएको भनी उक्त आदेशलाई करदाताले पुनरावेदन पत्रमा चुनौती दिएको देखिन्छ। बोनस ऐनमा भएको व्यवस्था बमोजिम करदाताले आ.व. समाप्त भएको ८ महिनाभित्र वितरण गर्नुपर्नेमा सो नगरेको कारण पछि वितरण गर्न मिल्दैन भन्ने व्यवस्था कानूनमा नरहेको परिप्रेक्षमा वितरित बोनस रकमलाई आयमा समावेश गरिनु विधिसम्मत नभएकोले उक्त निर्णय बदर हुनुपर्दछ भन्ने करदाताको पुनरावेदन मागदावी रहेको देखिन्छ। आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशको क्रममा करदाताले प्रस्तुत आ.व.को नाफा नोकसान हिसावमा करयोग्य आयभन्दा अगाडि नै Staff Bonus वापत

रु.५,०३,९८४।- खर्च व्यवस्था गरेको तथा कर परीक्षणको सिलसिलामा करदाताले उक्त बोनस खर्च पछिल्लो आ.व.२०७१।०७२ मा वितरण गरेको व्यहोरा करदाताको Cash Flow, लेजर खाता तथा Salary Sheet बाट नदेखिएको हुँदा उक्त अवितरित बोनस वापतको रकमलाई खर्चकट्टी दिन नमिल्ने भन्ने आधार प्रस्तुत गरेको देखिन्छ। बोनस ऐन, २०३० को दफा ९ मा बोनसको किसिम र सो वितरण गर्ने अवधीको सम्बन्धमा व्यवस्था उल्लेख भएको पाइन्छ। सोही ऐनको दफा ९ को उपदफा (१) मा "यस ऐनबमोजिम वितरण गरिने बोनस नगदको रूपमा दिनुपर्नेछ" भन्ने व्यवस्था गर्दै उपदफा (२) मा "आर्थिक वर्ष समाप्त भएको आठ महीनाभित्र बोनस वितरण गर्नुपर्छ" भन्ने व्यवस्था समेत रहेको पाइन्छ। त्यसैगरी उपदफा (३) मा "उपदफा (२) बमोजिमको अवधिभित्र बोनस वितरण गर्न नसक्ने कारण उल्लेख गरी कुनै व्यवस्थापकले श्रम कार्यालय समक्ष निवेदन गरेमा कारण मुनासिव ठहरे श्रम कार्यालयले बढीमा तीन महिनाको म्याद बढाई दिने गरी वा अर्को आर्थिक वर्षमा एकै साथ दुई वर्षको बोनस बाँड्ने गरी स्वीकृति दिन सक्नेछ।" भन्ने कानूनी व्यवस्था समेत रहेको पाइन्छ। करदाताले आफूले बोनस वापतको रकम आठ महिनाभित्र वितरण नगरेको भन्ने विषयलाई स्वीकार गरेको देखिए पनि तोकिएको समयभित्र वितरण नगरेमा वितरण नै गर्न नमिल्ने भन्ने निरपेक्ष व्यवस्था बोनस ऐन, २०३० ले गरेको देखिँदैन। यही प्रश्न समावेश रहेको श्री राम सुगर मिल्स लिमिटेड विरुद्ध आन्तरिक राजस्व विभाग लाजिम्पाट काठमाण्डौं भएको आयकर मुद्दामा श्री सर्वोच्च अदालतबाट करदाताले ८ महिनाको अवधि भित्र वितरण नगरेकै कारणले मात्र बोनस वितरण गर्ने दायित्वबाट मुक्ति पाउने देखिँदैन भने कानून बमोजिम बोनस पाउने कर्मचारीहरूको हकलाई समेत कुनै असर पर्ने देखिँदैन भनी सिद्धान्त प्रतिपादन भएको समेत देखियो।^१ उक्त प्रतिपादित सिद्धान्तको रोहमा हेर्दा करदाताले बोनस वापत छुट्याएको रकम आयमा समावेश गरी संशोधित कर निर्धारण गरेको शुरु आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुरको निर्णय मिलेको देखिएन।

२२. करदाताको अर्को पुनरावेदन जिकिर आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा प्रिन्टिङ्ग खर्च अन्तर्गतको Job Works वापतको खर्च रु.२६,०९,५०५।३० लाई अमान्य गरी आयमा समावेश गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारणका सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। Job Works अन्तर्गतको ज्याला, तलब, भत्ता लगायत खर्चमा लेखांकन गरिसकेपछि सोही प्रकृतिको खर्चलाई छुट्टै खर्च लेखांकन गरेको र सो को बिल भर्पाई नभएको भन्ने आधार लिई भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश आत्मनिष्ठ भएको हुँदा सो बदर गर्नुपर्दछ भन्ने करदाताको पुनरावेदन मागदावी रहेको देखिन्छ। पुनरावेदक करदाताले आफ्नो कर्मचारीहरूलाई नियमित रूपमा दिएको तलब, भत्तालाई Salary, Allowance, Overtime

^१ने.का.प.२०७६ अंक ८ निर्णय नं. १०३३८

अन्तर्गत खर्चदावी गरिएको तर छपाईसँग सम्बन्धीत विभिन्न कामहरू कम्पनीका कामदारबाट सम्पादन नहुने हुँदा अन्य व्यक्ति तथा संस्थाबाट गराउनु पर्ने भएकोले Job Works अन्तर्गत भुक्तानी दिई खर्च दावी गरिएको भन्ने व्यहोरा उल्लेख गरेको देखिएतापनि करदाताको Job Works शीर्षकमा खर्च लेखांकन गरेको ज्याला प्रकृतिको खर्चको लेजरमा उक्त खर्च लेकर ज्याला, तलव, भत्ता लगायतका सम्पूर्ण सुविधाहरू सम्बन्धी खर्च सम्बन्धित शीर्षकमा दावी गरिसकेको देखिएको हुँदा करदाताले यस शीर्षक अन्तर्गत दोहोरो खर्चदावी गरेको पाईएको अवस्थामा त्यस्तो खर्चले मान्यता पाउने कानूनी आधार नदेखिँदा यो शीर्षकको पुनरावेदन जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन।

२३. करदाताले आफ्नो अर्को पुनरावेदन जिकिरमा संशोधित कर निर्धारण आदेशको क्रममा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट अग्रिम करकट्टीको ब्याज माग गरेको विषयलाई चुनौती दिएको देखिन्छ। आय विवरण बुझाउने समयमा नै अग्रिम करकट्टीको रकम दाखिला गरेको सन्दर्भमा अग्रिम करकट्टीको रकम ढिलो बुझाएको भनी रु.१७,२६६।५० ब्याज माग गर्ने गरी भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश कानूनसम्मत नहुँदा सो बदर गर्नु पर्दछ भन्ने करदाताको पुनरावेदन मागदावी रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९०(१) मा "अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने प्रत्येक व्यक्तिले प्रत्येक महिना समाप्त भएको पच्चीस दिनभित्र विभागले तोकेको तरिका र ढाँचामा विभागमा विवरण दाखिला गर्नु पर्नेछ।" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको पाईन्छ। करदाताले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८७ तथा ८८ अनुसार दाखिला गर्नुपर्ने करकट्टी रकम सोही ऐनको दफा ९०(१) बमोजिम आन्तरिक राजस्व विभागले तोकेको तरिका तथा ढाँचामा विभागमा दाखिला गर्नुपर्नेमा सो को विपरीत हुने गरी उक्त आर्थिक वर्षको करकट्टी रकम सोही वर्षको पौष महिनामा मात्र दाखिला गरेको देखिन्छ। यस अवस्थामा करदातालाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११८ अनुसार अग्रिम कर कट्टीको रकम ढिलो बुझाएको भनी ब्याज माग गर्ने गरी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशलाई गैरकानूनी भन्न मिलेन।
२४. करदाताले आफ्नो अन्तिम पुनरावेदन जिकिरमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९क. बमोजिम शुल्क लगाएको कानून सम्मत छैन भनी प्रश्न उठाएको देखियो। करदाताले रु.१ लाख भन्दा बढीको कुन भुक्तानी अनुसूची-१३ मा नखुलाएको हो तथा आयकर ऐन तथा नियमको कुन व्यवस्था पालना नगरेको कारण जरिवाना सरहको शुल्क लगाएको भन्ने विवेचना नगरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९क. को शुल्क लगाउने गरी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश बदरभागी रहेको भन्ने करदाताको पुनरावेदन मागदावी रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९क. ले शुल्क सम्बन्धी व्यवस्थालाई अंगीकार गरेको पाईन्छ। उक्त दफामा "यस ऐनमा अन्यथा व्यवस्था गरिएकोमा बाहेक यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको कुनै व्यवस्थाको पालना

नगर्ने व्यक्तिलाई पाँच हजार रुपैयादेखि पच्चीस हजार रुपैयासम्म शुल्क लाग्नेछ।" भन्ने कानूनी व्यवस्था उल्लेख भएको पाईन्छ। आयकर ऐन, २०५८ तथा नियमावली २०५९ को व्यवस्था बमोजिम पुनरावेदक करदाताले रु.१ लाख भन्दा बढीको खरिद, विक्री, आसामी तथा साहुहरुको पुर्ण विवरण अनुसूची-१३ मा प्रविष्ट गर्नुपर्नेमा सो कार्य गरेको नदेखिएको अवस्थामा शुरु कर कार्यालयले उक्त शुल्क रु.२०,०००।— किन नलगाउने भनी मिति २०७३/०५/०८ को पत्रवाट करदातालाई सुनवाईको मौका समेत प्रदान गरेकोमा यस सम्बन्धमा करदाताले कुनै जवाफ वा प्रमाण पेश गरी खण्डन गर्न सकेको देखिएन। अतः आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट करदातालाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९क बमोजिम रु. २०,०००।- शुल्क निर्धारण गर्ने गरी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश तथा सो लाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत कानूनसम्मत नै देखियो।

२५. अतः माथी विवेचित आधार एवं कारण समेतबाट करदाता श्री जगदम्बा प्रेस प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं ५०००६६८८९) को आ.व. २०७०।०७१ को आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुरबाट मिति २०७३।०६।२८ मा संशोधित कर निर्धारण गर्दा नोक्सानी दावी, मर्मत सुधार खर्च, Foreign Exchange loss र वोनस वापत दावी गरेको खर्च रकम अमान्य गर्ने गरी गरेको आदेश र सोही आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०२।०४ मा भएको निर्णय समेत उक्त शीर्षकको खर्चको हकमा मिलेको नदेखिदा केही उल्टी हुने ठहर्छ । उक्त शीर्षकको हकमा करदाताको पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्नु भनी मिसिल आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुर पठाइदिनू। करदाताले अन्य शीर्षकमा लिएको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. माथी ठहर खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम पुनरावेदक करदाता श्री जगदम्बा प्रेस प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं ५०००६६८८९) को आ.व. २०७०।०७१ को आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुरबाट मिति २०७३।०६।२८ मा संशोधित कर निर्धारण गर्दा नोक्सानी दावी, मर्मत सुधार खर्च, Foreign Exchange loss र वोनस वापत दावी गरेको खर्च रकम अमान्य गर्ने गरी गरेको आदेश र सोही आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०२।०४ मा भएको निर्णय समेत उक्त शीर्षकको खर्चको हकमा केही उल्टी हुने ठहरी फैसला भएकोले उक्त शीर्षकमा करदाताको पुनःसंशोधित कर निर्धारण गर्नु भनी करदातालाई शुरु कार्यालयको तारिख तोक्यो यो फैसला सहितको मिसिल आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुरमा लेखि पठाइदिनू।

२. फैसलाको प्रतिलिपी सहित फैसला भएको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालय काठमाण्डौलाई पठाईदिनु।
३. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति यस न्यायाधिकरणको सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
४. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु।
५. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी रेकर्ड मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

वासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

शाखा अधिकृत: प्रमोद रिजाल

कम्प्यूटर अपरेटर: चन्द्र बहादुर नेपाली

ईति सम्बत् २०७९ साल फागुन २१ गते रोज १ शुभम् -----

फैसला प्रमाणिकरण मिति:-

प्रमाणिकरण गर्ने लेखा सदस्य:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम ललितपुरको छाप